

Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU27

Ändringar i statens budget för 2022 – Försvarsmateriel till Ukraina

---

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 besluta att till Ukraina skänka försvarsmateriel i form av luftförsvarssystem, inklusive kvalificerad ammunition, personterrängbilar, personlig utrustning, inklusive vinterutrustning och kroppsskydd, riktmedel, tält och maskeringsnät, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid, till ett värde av högst 3 007 800 000 kronor.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Behandlade förslag

Utskottet lägger på eget initiativ fram förslag om försvarsmateriel till Ukraina.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	6
Ändringar i statens budget för 2022 – Försvarsmateriel till Ukraina.....	6

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändringar i statens budget för 2022 – Försvarsmateriel till Ukraina

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 besluta att till Ukraina skänka försvarsmateriel i form av luftförsvarssystem, inklusive kvalificerad ammunition, personterrängbilar, personlig utrustning, inklusive vinterutrustning och kroppsskydd, riktmedel, tält och maskeringsnät, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid, till ett värde av högst 3 007 800 000 kronor.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Stockholm den 16 november 2022

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Mikael Damberg (S), Oscar Sjöstedt (SD), Gunilla Carlsson (S), Dennis Dioukarev (SD), Björn Wiechel (S), Jan Ericson (M), Ingela Nylund Watz (S), Charlotte Quensel (SD), Ida Drougge (M), Ali Esbati (V), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), David Perez (SD), Janine Alm Ericson (MP), Carl B Hamilton (L) och Joakim Sandell (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Under budgetperioden kan riksdagen besluta om en ny beräkning av statens inkomster och om nya eller ändrade anslag (9 kap. 4 § regeringsformen). Enligt 9 kap. 16 § första stycket riksdagsordningen (RO) får ett utskott väcka förslag hos riksdagen i ett ämne som hör till dess beredningsområde (utskottsinitiativ). Finansutskottet ska enligt 7 kap. 9 § RO bereda förslag till beslut om statens budget enligt 11 kap. 18 § tredje och femte styckena, dvs. det s.k. rambeslutet och beslut om ändringar i statens budget. Med stöd av sin initiativrätt lägger finansutskottet i detta betänkande fram förslag om ändringar i statens budget för 2022 om försvarsmateriel till Ukraina.

Enligt 10 kap. 4 § RO ska utskottet innan det väcker ett förslag som påverkar statens budget genom ett utskottsinitiativ inhämta behövliga upplysningar och yttranden om inte utskottet finner synnerliga skäl mot det. Bland utskottets underlag finns upplysningar från Regeringskansliet.

Utskottet har till följd av den korta beredningstiden inte gett andra utskott tillfälle att yttra sig.

Tidigare ändringsbudgetar under 2022

Riksdagen har vid följande tillfällen 2022 behandlat förslag om ändringar i statens budget för 2022:

1. Extra ändringsbudget för 2022 – Ersättningar på sjukförsäkringsområdet, stöd till företag, medel för testning och smittspårning samt andra åtgärder på skatteområdet och andra områden med anledning av coronaviruset (prop. 2021/22:86 och prop. 2021/22:89, bet. 2021/22:FiU16, rskr. 2021/22:137–142)
2. Extra ändringsbudget för 2022 – Slopad karenstid för stöd vid korttidsarbete, förstärkt evenemangsstöd och andra åtgärder med anledning av coronaviruset samt kompensation till hushållen för höga elpriser (prop. 2021/22:113, bet. 2021/22:FiU44, rskr. 2021/22:169–173)
3. Ändringar i statens budget för 2022 – Ekonomiskt stöd och utrustning till Ukraina (utskottsinitiativ, bet. 2021/22:FiU40, rskr. 2021/22:174–175)
4. Extra ändringsbudget för 2022 – Garanti till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken för lån till Ukraina (prop. 2021/22:152, bet. 2021/22:FiU45, rskr. 2021/22:190)
5. Ändringar i statens budget för 2022 – Stöd till Ukraina med efterfrågad försvarsmateriel (utskottsinitiativ, bet. 2021/22:FiU46, rskr. 2021/22:204)
6. Extra ändringsbudget för 2022 – Åtgärder för att stärka rikets militära försvar och kompensation till hushållen för höga elpriser (prop. 2021/22:199, bet. 2021/22:FiU47, rskr. 2021/22:226–228)

7. Extra ändringsbudget för 2022 – Tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel samt hantering av överskott av vaccindoser (prop. 2021/22:221 och utskottsinitiativ, bet. 2021/22:FiU39, rskr. 2021/22:248–250)
8. Vårändringsbudget för 2022 samt extra ändringsbudget om stöd till Ukraina (prop. 2021/22:99 och prop. 2021/22:255, bet. 2021/22:FiU21, rskr. 2021/22:402–403)
9. Extra ändringsbudgetar för 2022 – Stöd till jordbruket och fiskerinäringen, kompensation för höga energipriser samt rekapitalisering av SAS AB (prop. 2021/22:252 och prop. 2021/22:258 och utskottsinitiativ, bet. 2021/22:FiU48, rskr. 2021/22:436–439)
10. Extra ändringsbudget för 2022 – Vårändringsbudget för 2022 och stöd till Ukraina (prop. 2021/22:269, bet. 2021/22:FiU49, rskr. 2021/22:459–470)
11. Extra ändringsbudget för 2022 – Retroaktivt sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk (prop. 2021/22:270, bet. 2021/22:FiU50, rskr. 2021/22:471)
12. Ändringar i statens budget för 2022 – Statliga kreditgarantier för lån till elproducenter (bet. 2021/22:FiU51, rskr. 2021/22:472).

När det gäller punkterna 8, 10 och 11 i förteckningen ovan kan följande redovisas. Den 15 juni 2022 avslog riksdagen finansutskottets förslag till beslut om vårändringsbudget för 2022 samt extra ändringsbudget om stöd till Ukraina (bet. 2021/22:FiU21, rskr. 2021/22:402–403). Det innebar att riksdagen avslog propositionerna 2021/22:99 och 2021/22:255. Regeringen återkom med proposition 2021/22:269, som behandlades i betänkande 2021/22:FiU49. Regeringen fattade vidare beslut om att återkalla proposition 2021/22:253 Extra ändringsbudget för 2022 – Retroaktivt sänkt skatt på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk (skr. 2021/22:268) eftersom dess innehåll var avhängigt att riksdagen godkände lagförslag som lämnades i proposition 2021/22:99 Vårändringsbudget för 2022. Proposition 2021/22:253 kom således inte att behandlas i något betänkande från utskottet. Förslagen i proposition 2021/22:270, som behandlades i betänkande 2021/22:FiU50, överensstämmer dock med dem som lämnades i proposition 2021/22:253.

Samtliga ändringsbudgetar som riksdagen hittills har behandlat under 2022, dvs. punkterna 1–12 i förteckningen ovan, behandlades under riksmötet 2021/22.

Regeringen har lämnat proposition 2022/23:2 Höständringsbudget för 2022 till riksdagen. Utskottet kommer att behandla den propositionen i betänkande 2022/23:FiU11.

Utskottets överväganden

Ändringar i statens budget för 2022 – Försvarsmateriel till Ukraina

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 besluta att till Ukraina skänka försvarsmateriel i form av luftförsvarssystem, inklusive kvalificerad ammunition, personterrängbilar, personlig utrustning, inklusive vinterutrustning och kroppsskydd, riktmedel, tält och maskeringsnät, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid, till ett värde av högst 3 007 800 000 kronor.

Bakgrund

Den ryska invasionen av Ukraina är provocerad, olaglig och oförsvarlig. Angreppet är en kränkning av Ukrainas territoriella integritet och suveränitet och innebär ett stort lidande för den ukrainska befolkningen. Det hotar internationell fred och säkerhet och är en allvarlig överträdelse av folkrätten, inklusive FN-stadgan, och mot den europeiska säkerhetsordningen.

Utskottets ställningstagande

I solidaritet med Ukrainas folk, och som en del i det internationella svaret på Rysslands agerande, finns ett stort behov av att bistå Ukraina med militärt stöd och utrustning. Det militära stödet behöver vägas mot nationella behov och Försvarsmaktens operativa förmåga.

Ukraina har bl.a. efterfrågat stöd av försvarsmateriel i form av avancerade vapensystem och angett att behovet av förstärkt luftförsvar, långräckviddig bekämpning, splitterskyddade stridsfordon och vinterutrustning är prioriterat.

Försvarsmakten och Försvarets materielverk har på uppdrag av regeringen lämnat förslag på hur ett fortsatt substantiellt stöd till Ukraina, på kort och lång sikt, kan utformas (Fö2022/00232). Försvarsmakten har bl.a. angett att myndigheten kan avvara försvarsmateriel i form av luftförsvarssystem, inklusive kvalificerad ammunition, personterrängbilar, personlig utrustning, inklusive vinterutrustning och kroppsskydd, riktmedel, tält och maskeringsnät med rimlig risktagning, intill dess att den är återanskaffad.

Rysslands invasion av Ukraina utgör ett brott mot de grundprinciper och de folkrättsliga regler som den europeiska säkerhetsordningen vilar på, vilken lägger grunden också för Sveriges säkerhet. Sverige har därmed ett utrikes- och säkerhetspolitiskt intresse av att tillhandahålla materiel till Ukraina. Sverige bör därför bistå Ukraina med utrustning som Försvarsmakten bedöms kunna avvara.

Enligt 8 kap. 6 § budgetlagen (2011:203) får regeringen besluta om överlåtelse av lös egendom om egendomen inte längre behövs för statens verksamhet eller blivit obrukbar eller om den inte anskaffats med statens medel. Den aktuella försvarsmaterielen behövs för statens verksamhet, men bedöms tillfälligt kunna avvaras som stöd till Ukraina. För att regeringen ska kunna överlåta materielen krävs därför riksdagens godkännande.

Mot denna bakgrund bör regeringen bemyndigas att under 2022 besluta att till Ukraina skänka försvarsmateriel i form av luftförsvarssystem, inklusive kvalificerad ammunition, personterrängbilar, personlig utrustning, inklusive vinterutrustning och kroppsskydd, riktmedel, tält och maskeringsnät, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid, till ett värde om högst 3 007 800 000 kronor.

Eftersom situationen i Ukraina är mycket allvarlig är det av avgörande betydelse att fortsatt stöd i form av försvarsmateriel till Ukraina kan lämnas så snart som möjligt.

I sammanhanget bör framhållas att utförelse av försvarsmateriel som utgör krigsmateriel enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel kräver tillstånd enligt samma lag.

Utskottet förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen angående behovet av återanskaffning av materiel motsvarande den som skänkts till Ukraina.

Konsekvenser för statens budget

Det förslag som lämnas i detta utskottsinitiativ påverkar inte statens lånebehov eller finansiella sparande. Däremot minskar statens tillgångar med 3 007 800 000 kronor.